

Jaarverslag 2009

1 Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 5

2 Kwaliteit 11

3 Dierenwelzijn 15

4 Voedselveiligheid 19

5 Bestrijdingsplichtige dierziekten 27

6 Wereldhandel 29

7 Controle, keuring en certificering 31

8 Samenwerking 35

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de activiteiten van NEPLUVI in 2009. U zult met veel belangstelling kennismaken van de inhoud. Vanzelfsprekend zijn uw reacties bij het secretariaat van NEPLUVI van harte welkom. Duidelijk is dat dankzij een grote inzet van bestuur en secretariaat weer veel bereikt is.

Op verzoek van onze Europese overkoepelende organisatie a.v.e.c. heeft het secretariaat van NEPLUVI in 2009 het jaarcongres georganiseerd in Amsterdam. Gezien alle positieve reacties die NEPLUVI ontving, was dit congres een groot succes. Niet alleen dankzij de interessante, wetenschappelijke inhoud, maar ook dankzij de internationale contacten die er konden worden gelegd.

Opmerkelijk in 2009 was de verhuizing van het secretariaat. Onze verhuurder gaf aan het huurcontract tussentijds te willen beëindigen, omdat hij onze ruimte op een andere manier wilde gaan benutten. Na een korte zoektocht kon het secretariaat nog vóór 1 januari 2010 tegen de huidige lagere huurkosten een pand aan de Kokermolen 11 in Houten betrekken.

In dit pluimveecentrum werken naast NEPLUVI (Vereniging van de Nederlandse Pluimveeverwerkende Industrie), ANEVEI (Algemene Nederlandse Vereniging van Eierhandelaren) en SZPI (Sociale Zaken Pluimvee Industrie) zeer efficiënt samen.

Graag blijven wij ons inzetten voor de pluimveesector waarin ook onze leden actief zijn.

Jan Odink
Voorzitter NEPLUVI

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Peter Poortinga:

„MVO-beleid betekent enerzijds zuinig zijn op grondstoffen en bijvoorbeeld met energie, anderzijds inspelen op de vraag van consumenten naar biologisch vlees en scharrelvlees. De pluimveesector loopt voorop in deze discussies en zal de komende jaren haar innovatiekracht inzetten om de consument het gevoel te geven dat de kip uit een goed nest komt.”

De Nederlandse pluimveeverwerkende industrie staat midden in de samenleving en wil haar kwaliteitsproducten aan de consument aanbieden. Nu en in de toekomst. Daarom zet zij zich op een groot aantal terreinen in om te kunnen voldoen aan de eisen van de samenleving. Onderwerpen als milieu, dierenwelzijn en arbeidsomstandigheden krijgen volop aandacht. NEPLUVI organiseerde in 2009 de jaarvergadering van de a.v.e.c., de Europese vereniging voor de pluimveeverwerkende industrie. Op deze jaarvergadering met als thema ‘Poultry meat the future, consumers, energy and environment’ stond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen centraal.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) komt tot uiting in alle aspecten van de pluimveevleesproductie. Duurzaamheidsaspecten komen daarom in verschillende hoofdstukken van dit jaarverslag aan de orde. Duurzaamheid is een kwaliteitsaspect, dat een rol speelt bij de keuze van de consument voor een product, zoals in hoofdstuk 2 is beschreven. Dierenwelzijn wordt afzonderlijk behandeld in hoofdstuk 3.

Dit hoofdstuk gaat allereerst in op belangrijke milieuzaken. Door de beperkte CO₂-footprint en het relatief geringe beslag op landbouwareaal is kip een duurzaam vleesproduct. Een maaltijd op basis van kip is dan ook gunstiger voor het milieu dan een maaltijd waarbij vlees is vervangen door producten op basis van bijvoorbeeld melkeiwitten. Desondanks verricht de pluimveeverwerkende industrie volop inspanningen op milieugebied.

Later in dit hoofdstuk wordt de sociale paragraaf voor de pluimveeverwerkende industrie behandeld. Tenslotte wordt verslag gedaan van de in Nederland gehouden jaarvergadering van de Europese branchevereniging.

MILIEU

MEERJARENAFSPRAAK ENERGIE-EFFICIËNTIE (MJA)

Brancheorganisatie NEPLUVI en een aantal pluimveeverwerkende bedrijven hebben in een convenant met de overheid afspraken gemaakt om een vermindering van het energieverbruik te realiseren. De vleesverwerkende industrie heeft al een behoorlijke reductie in energieverbruik bereikt en in 2009 is dankzij procesmaatregelen en ketenprojecten een besparing van respectievelijk 1,9 en 0,2% gerealiseerd. De langetermijndoelstelling is 2% per jaar en 30% in de periode van 2005 tot 2020.

Deelnemende bedrijven stellen een Energie Efficiency Plan (EEP) op. Het Meer Jaren Plan (MJP) 2009-2012, dat op basis van de EEP's wordt opgesteld, laat een verbetering van 11,7% zien. Het verwachtingspatroon ligt de komende jaren daarom hoger dan volgens de langetermijndoelstelling moet worden gerealiseerd.

De plannen (EEP's) worden aan de hand van een Energie Verbruik Analyse (EVA) opgesteld, zodat duidelijk is waarop men zich de komende jaren richt. In 2009 is daarvoor een handige EVA-tool beschikbaar gekomen. Deze tool is overigens ook voor niet-MJA-bedrijven beschikbaar. Op haar ledensite informeert NEPLUVI haar leden.

Aan MJA deelnemende bedrijven kunnen rekenen op ondersteuning bij het nakomen van hun verplichtingen ten aanzien van de milieuregelgeving en hebben hiermee een belangrijk voordeel. Omdat doorgevoerde maatregelen met een redelijke terugverdientijd leiden tot reductie van het energieverbruik, wordt de kostprijsontwikkeling bij de deelnemende bedrijven bovendien gunstig beïnvloed.

In 2009 is tevens een voorstudie gestart, waarbij mogelijke maatregelen op korte, middellange en lange termijn zijn geïnventariseerd. De maatregelen voor de middellange en lange termijn vragen nadere uitwerking, waaraan in de loop van 2010 en in de periode daarna de vereiste aandacht wordt gegeven.

IPPC

De EU-richtlijn Integrated Prevention and Pollution Control (Richtlijn 96/61/EG) is onder andere opgesteld voor slachterijen met een productiecapaciteit van meer dan 50 ton geslachte dieren per dag en voor uitsnijderijen met een productiecapaciteit van meer dan 75 ton vlees per dag. De digitale checklist die bedrijven hanteren om te controleren of aan alle punten op milieugebied wordt voldaan, is in 2009 'IPPC-proof' gemaakt. Bedrijven beschikken daarnaast over een milieuzorgsysteem.

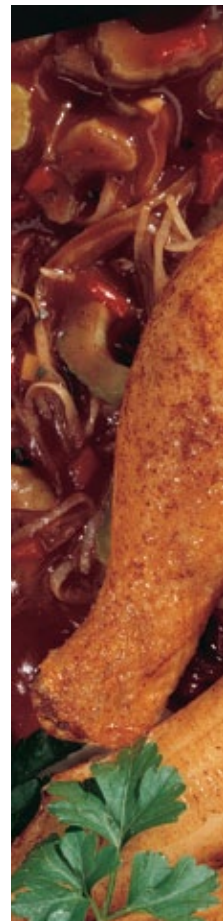

DIERMEEL

NEPLUVI zet zich in om de regelgeving met betrekking tot het gebruik van diermeel in diervoeders te rationaliseren. Het na de BSE-crisis uitgevaardigde, algehele verbod op het gebruik van diermeel in diervoeders, bedoeld om te voorkomen dat diermeel van runderen in diervoer terecht komt, is buitenproportioneel. Er is geen enkele reden om het gebruik van diermeel, afkomstig van voor humane consumptie goedgekeurd pluimvee, in diervoeders te verbieden. Er zijn methoden ontwikkeld om het onderscheid te kunnen vaststellen tussen diermeel van verschillende herkomst, zoals kip, varken en rund. Vanuit milieuoptiek is het ongewenst de hoogwaardige eiwitten niet te benutten. Uit derde landen ingevoerd pluimveevlees mag overigens wel afkomstig zijn van met diermeel bevattend voer gevoerde kuikens. Daardoor is er sprake van oneerlijke concurrentie.

GGO'S

Het gebruik van genetische gemodificeerde organismen (GGO's) in de landbouw gaat gepaard met hogere opbrengsten en met vermindering van het gebruik van pesticiden. Deze zaken zijn gunstig voor het milieu. In Europa wordt door verschillende belangengroeperingen gelobbyd tegen het gebruik van GGO's in verband met mogelijke risico's. Zoals bij meer onderwerpen, is er dus sprake van tegengestelde richtingen in het kader van duurzaam produceren, ofwel Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Door dergelijke discussies en besluiteloosheid blijven de mogelijkheden voor het gebruik van GGO's in Europa beperkt. Toelatingsprocedures duren hierdoor extreem lang. Het gaat, naast de teelt, om de invoer voor consumptie en het gebruik ervan als grondstof in diervoeders. NEPLUVI vindt het onacceptabel dat uit derde landen ingevoerd pluimveevlees wel afkomstig mag zijn van met dergelijke GGO's gevoerd pluimvee, terwijl de dieren er in Europa niet mee mogen worden gevoerd. Volgens NEPLUVI wordt op dit terrein, net als bij de discussie over diermeel, met twee maten gemeten en ontstaat een concurrentievoordeel voor derde landen. Een extra complicerende factor is dat in partijen grondstoffen, die wel ingevoerd mogen worden, sporen van GGO's kunnen voorkomen. Door de nultolerantie ten aanzien van de niet toegelaten GGO's ontstonden in 2009 ook met dergelijke partijen grote problemen.

SOCIAAL

CAO-AKKOORD

In 2009 is een cao-akkoord gesloten met een looptijd van één jaar, van 1 mei 2009 tot en met 30 april 2010. De loonsverhoging is 1,5% structureel (waarvan 0,5% per 1 januari 2010) en een eenmalige uitkering van 0,5% per 1 december 2009. Daarnaast is het aantal te verkopen ADV-uren verhoogd van 50 naar 80. Ook is afgesproken dat zal worden gecontroleerd of uitleenbedrijven de cao naleven. Door een inventarisatie van het aantal jonggehandicapten dat werkzaam is in de sector en van mogelijk beschikbare arbeidsplaatsen besteedt het sociaal secretariaat aandacht aan de wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong). Naast het loonbod is er sprake van een verhoging van de pensioenpremie. Deze verhoging was nodig, omdat de dekkinggraad van het pensioenfonds voor de vleesverwerkende industrie door de kredietcrisis onder het vereiste minimum is gedaald. De verhoging is op 50/50-basis verdeeld tussen werkgevers en werknemers en houdt een verhoging van de werkgeverslasten in van 0,6%. Het pensioenfonds moest ook herstelplannen schrijven. In deze plannen diende zelfs het 'afstempelen', het korten op de pensioenen, te worden opgenomen als uiterste maatregel als het herstel niet tijdig plaatsvindt. De inschatting was echter dat het zover niet zal komen.

Het cao-resultaat is voor de werknemers in de pluimveeverwerkende industrie gunstiger dan het resultaat van enkele andere cao's, waaronder die van de voedingsmiddelenindustrie. Toch zijn alleen de door NEPLUVI vertegenwoordigde werkgevers en de door CNV Bedrijvenbond vertegenwoordigde werknemers tot een akkoord gekomen. De FNV is eerst actie gaan voeren, maar vanuit de werknemers was de actiebereidheid beperkt. Zelfs toen dit duidelijk was, was de FNV niet bereid het akkoord te ondertekenen.

ARBO-CATALOGUS

De ARBO-catalogus is in 2009 tot stand gekomen. Hierin wordt aandacht besteed aan onderwerpen als fysieke belasting, RSI en mes- en machineveiligheid. Specifiek voor de pluimveeverwerkende industrie zijn deze onderwerpen uitgewerkt als een praktische vertaling van de inspectienormen, die de Arbeidsinspectie hanteert. Aan de hand hiervan wordt duidelijk gemaakt hoe bedrijven moeten omspringen met de belangrijkste risico's op de werkvloer. Bedrijven kunnen genoemde maatregelen eenvoudig implementeren, waardoor de veiligheid van de werknemers is gewaarborgd en wordt voldaan aan de eisen van de Arbeidsinspectie.

JAAR- VERGADERING

a.v.e.c.:

POULTRY MEAT
THE FUTURE

NEPLUVI heeft in 2009 de jaarvergadering van de Europese branchevereniging a.v.e.c. (Vereniging voor de pluimveeverwerkende industrie en de handel in pluimvee in de Europese Unie) georganiseerd. Op de jaarvergadering stond de duurzame productie van pluimveevlees centraal. De toenmalige burgemeester van Amsterdam en de huidige PvdA-partijleider dr. Job Cohen verrichtte de officiële opening. Cohen trok een parallel met de duurzaamheidsinspanningen van de gemeente Amsterdam. Mede dankzij de beperkte CO₂-footprint biedt pluimveevlees volop mogelijkheden om te anticiperen op actuele wensen vanuit de maatschappij. Aan de hand van de wensen van afnemers en eindgebruikers zal naar verwachting een verdere diversificatie van producten plaatsvinden. Pluimvee is klaar voor de toekomst en zal een steeds belangrijker aandeel van de vleesconsumptie voor zijn rekening nemen. Tijdens het geslaagde, door NEPLUVI georganiseerde congres in Amsterdam gingen verschillende sprekers in op een aantal duurzaamheidsaspecten. De bijdragen van professor dr. F. Isermeyer ((Bundesforschungsanstalt für Landwirtschaft, Duitsland), dr. E. Poudelet (EC, DG health and Consumers, director Safety of the Food Chain), dr. A. Tukker (program manager Sustainable Innovation, TNO Nederland), mr. J.J. Vandenheede (director retail insights AC Nielsen Europe) en ir. H. Versteijlen (EC, DG Agri, director Common Market Organisations for agricultural products) waren buitengewoon boeiend. Hun bijdragen leverden volop stof op voor discussie en reflectie. ■

KWALITEIT

De Nederlandse pluimvee­vee­sector levert kwalitatief hoog­waardige producten aan kritische consumenten. Consumenten maken een afweging tussen de aan producten gestelde eisen en de prijs die hiervoor moet worden betaald. Door uiteenlopende eisen van groepen consumenten is die keuze niet voor iedereen gelijk. Pluimvee­vee­ver­werkende bedrijven bieden daarom een groot assortiment producten aan, dat is gericht op een breed publiek met een diversiteit aan wensen. Door zijn koopgedrag geeft de consument sturing aan wat er wordt geproduceerd.

Henk Benedictus:

„Door de open markten in de wereld is het de laatste jaren steeds moeilijker geworden een effectief beroep te doen op een level playing field. Voor producenten in de westerse wereld wordt het steeds moeilijker om aan de eisen van een kleine groep kritische consumenten te voldoen. Deze groep dwingt de productiestandaard in de westerse markten af. Door de openmarktstructuur is het vrijwel onmogelijk om effectief te controleren op dezelfde eisen bij goedkope importen. Producenten in de westerse wereld ervaren deze vorm van marktverstoring als zeer onrechtvaardig.”

KWALITEIT PLUIMVEEVLEES

De kwaliteit van het Nederlandse pluimveevlees moet onberispelijk zijn. De stijgende consumptie onderstreept dat deze kwaliteit steeds beter wordt gewaardeerd. Naast de algemene kwaliteit en de productinnovaties, die de keuzemogelijkheden van consumenten hebben verruimd, draagt waarschijnlijk ook de reclamecampagne via het PPE bij aan het succes van pluimveevlees. Diverse kwaliteitsaspecten, zoals voedselveiligheid en dierenwelzijn, worden ook in andere hoofdstukken behandeld. Op verschillende terreinen worden de normen met de tijd aangescherpt. Door toenemende professionalisering slaagt de pluimveeverwerkende industrie er steeds beter in om de gevraagde kwaliteit te leveren en te garanderen. In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan enkele specifieke ontwikkelingen, zoals een met de overheid gesloten convenant dat erop is gericht om de markt voor pluimveevlees, dat gepositioneerd kan worden tussen gangbaar en biologisch, verder te ontwikkelen.

Houderijsystemen

Een klein deel van de pluimveevleesconsumptie en derhalve ook van de pluimveevleesproductie bestaat uit biologisch pluimveevlees. Ook in 2009 is sprake van een lichte stijging van de vraag. De productie van biologisch pluimveevlees heeft desondanks nog steeds een zeer klein aandeel van de totale productie. Daarnaast bestaat een klein deel van de productie uit ‘scharrel’ of ‘scharrel met een plus’. Het overgrote deel van deze productie is standaard: een snelgroeiend vleeskuiken dat uitstekend kuikenvlees produceert en dat door de zeer gunstige voederconversie de beste CO₂-footprint heeft.

De overheid ziet het marktsegment met extra's op het gebied van welzijn graag groeien en wil vooral de productie tussen biologisch en gangbaar stimuleren ten koste van de gangbare productie. Het pluimveeverwerkend bedrijfsleven wil inspelen op de eisen van de consument en de mogelijkheden hiervoor onderzoeken. Een grote groep consumenten lijkt immers bereid om iets meer te betalen voor een product met een plus op welzijnsgebied, maar vindt biologisch te duur. In dit kader is het Convenant Marktontwikkeling Verduurzaming Dierlijke Producten (Tussensegmenten) gesloten met het ministerie van LNV. Doel van dit convenant is om de mogelijkheden te onderzoeken en te stimuleren. Als vertegenwoordiger van de pluimveeverwerkende industrie heeft NEPLUVI het convenant ondertekend. In de pluimveesector zijn in 2009 verschillende projecten van start gegaan. Hierbij werken pluimveeverwerkende bedrijven concepten uit samen met grote afnemers van pluimveevlees, waaronder supermarkten. De bedoeling is om deze concepten direct te introduceren als de perspectieven goed zijn. Door samenwerking tussen producenten en retailers kunnen producten gericht en efficiënt in de markt worden gezet. Bij waardering door de consument kan de productie vervolgens worden uitgebreid. Doordat zo in potentie een groter volume effectief in de markt kan worden gezet, kan het prijsverschil met gangbaar vlees klein en acceptabel voor de consument worden gehouden.

Handelsnormen pluimveevlees

De in NEPLUVI verenigde pluimveeverwerkende industrie meent dat consumenten moeten krijgen wat zij verwachten. Zo verwachten consumenten dat pluimveevlees dat in niet bevroren conditie wordt aangeboden vers is en niet eerst bevroren is opgeslagen. De voorgenomen wijzigingen in de handelsnormen op dit gebied zullen de consument die zekerheid bieden. Door deze wijzigingen mag pluimveevlees dat bevroren is opgeslagen namelijk niet meer ontdooid worden aangeboden aan consumenten.

Deze bepaling is niet gemakkelijk voor pluimveeverwerkende bedrijven en retailers. Omdat discrepanties tussen vraag en aanbod niet door invriezen kunnen worden weggebufferd, moet er altijd voldoende vers voor de versmarkt geproduceerd worden en moet voor het overschot een andere bestemming worden gevonden. Als het vlees voor opslag de vriescel ingaat, mag het immers niet meer ontdooid aan de consument worden aangeboden. Deze ontwikkeling past overigens wel binnen de 'versmarkttrend' in Nederland en de rest van Europa. Een ontwikkeling, waarop de pluimveeverwerkende industrie goed inspeelt. De voorgenomen wijziging van de handelsnormen vormt hierbij een positieve stimulans. De verwachting is dat het voor derde landen moeilijker zal zijn op deze ontwikkeling in te spelen. ■

DIERENWELZIJN

Dierenwelzijn was ook in 2009 een belangrijk onderwerp binnen de vereniging. Enerzijds als kwaliteitsaspect vanuit de markt, anderzijds als basisvoorwaarde voor het produceren van pluimveevlees. In het laatste geval kan de concurrentiepositie van Nederlandse en andere Europese producenten ernstig worden geschaad als geen dierenwelzijnzeisen worden gesteld aan de import. Bij een onderwerp als het verdoven van pluimvee is NEPLUVI echter van mening dat dit correct uitgevoerd moet worden. Aanwijzingen die erop duiden dat het verdoven niet altijd correct wordt uitgevoerd met de huidige apparatuur voor elektrisch verdoven, hebben dan ook tot actie geleid.

Gerf van den Bor:

„Het is een goede zaak dat er tijdens de opleidingen van ons personeel veel aandacht wordt besteed aan dierenwelzijn.

Op de slachterijen zijn nu speciaal opgeleide personen aangewezen, die verantwoordelijk zijn voor het borgen van het welzijn van de vleeskuikens gedurende het traject van boerderij tot slachterij. Ook op dit punt kan ik trots zijn op mijn bedrijf en mijn producten.”

Wat betreft de basisvoorwaarden die aan de productie van pluimvee(vlees) worden gesteld, houden de NEPLUVI-leden de mogelijke gevolgen voor hun marktpositie scherp in de gaten. Voor de gehele markt geldende eisen, dus eisen waaraan men internationaal moet voldoen, zijn eigenlijk nooit een principieel probleem.

Als de eisen voor alle op de interne Europese markt gebrachte producten gelden, dus ook voor producenten uit derde landen die naar Europa mogen exporteren, dan is het probleem over het algemeen ook te overzien. Het is vreemd dat het blijkbaar niet mogelijk is de eisen voor de productie van pluimveevlees aan de producten die op de markt mogen komen te stellen, want dan zou hetgeen politiek gewenst is vrij snel kunnen worden doorgevoerd.

Als de eisen alleen voor de Europese producenten gelden en niet voor derde landen, of zelfs alleen voor Nederland en niet eens voor de andere lidstaten, dan is het probleem wel groot. Vooral als de productiekosten erdoor worden verhoogd. Er is dan sprake van een oneerlijk concurrentievoordeel ten gunste van de ongewenste productiemethode. Volgens de sector is in dat geval geen sprake van een level playing field. Dit geldt overigens ook ten aanzien van andere onderwerpen, zoals GGO's en het gebruik van diervoer (zie ook hoofdstuk 1).

VERDOVEN VAN PLUIMVEE

NEPLUVI wil dat in principe alle mogelijkheden die een effectieve verdoving opleveren en geen ongewenste neveneffecten hebben, worden opengehouden. De nieuwe Europese verordening, die in 2013 van kracht zal worden, biedt deze mogelijkheid omdat deze als een doelvoorschrift is opgesteld. In de bijlagen is echter nog steeds sprake van middelvoorschriften. Mede door de wijze waarop de bijlagen zijn opgebouwd en ondergebracht in de nieuwe verordening.

In 2009 heeft NEPLUVI naarstig gezocht naar alternatieven voor de huidige elektrisch-waterbadmethode voor het verdoven van pluimvee. Dit met het oog op een wetenschappelijk onderzoek, dat de mate van verdoven met de internationaal gebruikelijke apparatuur voor althans een percentage van de verdoofde dieren ter discussie stelt. Hoewel er vraagtekens bij de onderzoeksgegevens kunnen worden geplaatst, heeft NEPLUVI niet voor deze aanpak gekozen. NEPLUVI koos voor de ontwikkeling van nieuwe apparatuur voor elektrisch verdoven. Apparatuur waarvan het verdovingseffect buiten elke discussie moet staan. In 2009 is duidelijk geworden dat twee systemen perspectiefvol zijn: de kop-cloacamethode en de kop-directmethode.

In 2010 zullen het onderzoek en de verdere ontwikkeling van deze systemen duidelijk moeten maken dat verdoven met de nieuw te ontwikkelen apparatuur zeer goed mogelijk is en boven elke discussie wordt verheven. De kwaliteit van het product moet uiteraard goed zijn, maar vooralsnog blijkt die zelfs beter te zijn dan bij de klassieke methode. De Nederlandse regelgeving op basis van de huidige Europese richtlijn is van kracht totdat de nieuwe Europese verordening in werking treedt. Deze regelgeving is aangepast, omdat de Nederlandse overheid eerder dan de overige lidstaten aan de nieuwe normen voor elektrisch-waterbadverdoven wil voldoen. Dit legt een enorme druk op de sector, omdat daarmee de ontwikkelingstijd wordt beperkt.

Concreet houdt dit in dat per 1 januari 2011 met een nieuwe generatie apparatuur voor elektrisch verdoven moet worden gewerkt. De instellingen die vanaf deze datum in de Nederlandse regelgeving voor de huidige elektrisch-waterbadverdover worden vereist, zullen namelijk onacceptabele schade veroorzaken.

WELZIJN VLEESKUIKENS

Op 12 juli 2007 is de EU-welzijnsrichtlijn vleeskuikens (Richtlijn 2007/43/EG) met de normen voor het houden van vleeskuikens gepubliceerd. De lidstaten moeten de regelgeving in juli 2010 hebben geïmplementeerd. Alle vleeskuikenbedrijven moeten aan basiseisen voldoen op het gebied van licht en lichtschema's, vastlegging en bewaring van gegevens en het kunnen overleggen van documentatie op het gebied van o.a. ventilatie, voer en water. Tenslotte zijn er eisen voor omgevingsparameters, zoals de maximale concentratie van ammoniak, de relatie binnen/buitentemperatuur en de gemiddelde relatieve vochtigheid.

Van koppels moet de dagelijkse en de cumulatieve uitval bekend zijn. Daarnaast moeten de dood op de slachterij aangevoerde dieren worden geregistreerd. Pluimveehouders moeten zijn opgeleid om hun taken goed te kunnen uitvoeren. De basis-bezettingsdichtheid bedraagt 33 kg/m². Onder voorwaarden mag de bezettingsgraad hoger zijn. Als bedrijven aan extra voorwaarden voldoen, kunnen lidstaten een bezettingsdichtheid van 39 kg/m² toestaan. Onder voorwaarden is een maximum van 42 kg/m² mogelijk. Bedrijven dienen zich daarvoor aan te melden. In 2012 zal de richtlijn worden geëvalueerd. In 2009 is de sector, na discussie met de overheid hierover en acceptatie hiervan door vertegenwoordigers van de primaire sector, met het ministerie overeengekomen om een extra parameter op te nemen voor bedrijven die een bezetting van 42 kg/m² willen aanhouden. In eerste instantie zal de parameter hakdermatitis zijn om later plaats te maken voor voetzoollaesies. Hakdermatitis wordt al in het kader van IKB bijgehouden en kan dus sneller worden geïmplementeerd.

VERVOER VAN DIEREN

Een belangrijk uitgangspunt van NEPLUVI is dat het welzijn van pluimvee tijdens het laden en het transporteren nooit in het geding mag zijn. Een optimaal dierenwelzijn moet een belangrijk visitekaartje zijn én blijven van de sector, omdat veel consumenten pluimvee op transport met eigen ogen kunnen aanschouwen. Ook in 2009 is onder andere met vertegenwoordigers van vang- en laadploegen gesproken om ervoor te zorgen dat het vangen en het laden van pluimvee voor het slachten zodanig verloopt dat het welzijn gewaarborgd is. De mensen die dit werk uitvoeren, worden goed geïnstrueerd, zodat ze de dieren op de juiste manier behandelen. De afgelopen jaren hebben organisaties die het vangen en het laden uitvoeren bovendien steeds meer geïnvesteerd in materiaal en apparatuur. Het gebruikte materiaal is sterk verbeterd, waardoor de kans op beschadigingen en dergelijke is geminimaliseerd. Er zijn verschillende, naast elkaar bestaande systemen, die niet zomaar uitwisselbaar zijn. Met het oog op een goed imago en het voorkomen van schade door kwaliteitsverlies en afkeur, is de sector gebaat bij het voorkomen van welzijnsproblemen tijdens laden en transporteren. Van de opgave van de gewichten en het bepalen van het aantal containers tot en met het daadwerkelijke laden moet worden bewaakt dat het welzijn van de dieren niet in het geding is. Eventuele tekortkomingen moeten in het belang van de dieren, maar ook in het belang van de ondernemer en de gehele sector, direct worden aangepakt. De regelgeving zou overigens meer ruimte moeten bieden om rekening te kunnen houden met het klimaat, zodat het welzijn van de dieren nog beter kan worden gegarandeerd. Een lagere bezetting tijdens heel warme dagen mag nu wel, maar een hogere bezetting bij koude dagen niet. Ook niet als dit beter is voor het welzijn van de dieren. ■

VOEDSELVEILIGHEID

Naast prijs en kwaliteit is voedselveiligheid van grote invloed op het aankoopgedrag van de consument. Het vertrouwen van de consument mag niet geschaad worden, zeker niet op het gebied van voedselveiligheid. In de beleving van de consument is voedselveiligheid belangrijker dan bijvoorbeeld dierenwelzijn en bij twijfel over deze veiligheid kan de verkoop snel stagneren. De sector neemt haar verantwoordelijkheid met maatregelen die extra garanties bieden op dit terrein. Maatregelen die worden genomen in de gehele productieketen. De zorg voor voedselveiligheid start bij de productie van diervoeders en eindigt bij de consument thuis, voor zover dat nog door de producent te beïnvloeden is.

Joop Eskens:

„Voedselveiligheid loopt als een rode draad door onze sector. Om vierkant achter ons product te staan, moet iedereen in de keten zich ervan bewust zijn dat wij met voedsel werken, zoals wij dit onze kinderen voorschotelen. Dit besef moet ons leiden in ons productieproces en zorgen voor een verantwoord antibioticagebruik. Immers, om je als sector ‘kiplekker’ te voelen moet je ook ‘kipveilig’ zijn.”

Voedselveiligheid gaat wat betreft pluimvee vlees met name over ongewenste stoffen en micro-organismen. Micro-organismen kunnen resistent zijn tegen antibiotica. Dat laatste is al lang bekend en al tientallen jaren wordt bijgehouden hoe deze resistentie verloopt. In voorkomende gevallen wordt door middel van een antibiogram bepaald waarvoor een kiem gevoelig is. In de humane gezondheidszorg heeft men, door het internationale gebruik van antibiotica en het vele reizen door de mens, steeds meer problemen met multiresistente kiemen. Er ontstaan bacteriën die ziekteverwekkend voor de mens zijn en bovendien resistent zijn tegen de meeste antibiotica. De humane gezondheidszorg in Nederland is terughoudend in het gebruik van antibiotica. In de overige Europese lidstaten is de situatie anders. Door de toenemende vrees in de humane gezondheidszorg dat er straks geen behandelingsmethoden meer tegen gevaarlijke ziekteverwekkers zijn, wordt met een scheef oog gekeken naar het antibioticiemgebruik in de dierhouderij. In de dierhouderij wordt gebruik gemaakt van antibiotica en worden multiresistente kiemen aangetroffen.

Hoewel de directe volksgezondheidsrisico's van die kiemen (de diergerelateerde *Staphylococcus*-soort *Methicilline Resistente Staphylococcus Aureus*, MRSA en *Extended Spectrum Beta Lactamase*, ESBL, een resistent gen dat bijvoorbeeld in normaal voorkomende darmbacteriën wordt aangetroffen) minimaal zijn, is dit wel een punt van zorg.

Diergerelateerde MRSA is lastig voor ziekenhuizen die er een strikt MRSA-beleid op nahouden en ESBL zou van onschuldige naar gevaarlijkere bacteriën kunnen worden overgedragen. Bij *Salmonella* en *Campylobacter* kunnen door keukenhygiëne en een goede bereiding gezondheidsproblemen worden voorkomen.

Bij onvoldoende keukenhygiëne worden gezondheidsrisico's vooral veroorzaakt door kruisbesmettingen van producten, zoals salades die daarna niet meer worden verhit. De sector denkt na over maatregelen om het bacterieniveau op producten omlaag te brengen en zoekt naar mogelijkheden om de consument, bijvoorbeeld met behulp van lekvrije verpakkingen, te helpen bij het voorkomen van kruisbesmettingen.

ONGEWENSTE STOFFEN

Dankzij goede ingangscntroles van diervoeders, het zorgvuldig houden van dieren en in het verleden genomen maatregelen om uitstoot van gevaarlijke stoffen vanuit bijvoorbeeld de vuilverbranding te beheersen, zijn er steeds minder ongewenste bevindingen op dit gebied. Ook pluimveeslachterijen en verwerkende bedrijven nemen maatregelen en voeren controles uit om te voorkomen dat producten kunnen worden gecontamineerd. De overheid controleert daarnaast, in het kader van het 'nationaal programma', steekproefsgewijs op een reeks ongewenste stoffen. Ook de resultaten hiervan zijn goed. Door dierziekten kan het nodig zijn om dieren met antibiotica te behandelen en in het verleden zijn er wel eens residuen van antibiotica aangetroffen. De pluimveevleessector heeft daarom een zelfcontroleprogramma voor het opsporen van residuen van antibiotica opgezet.

In opdracht van de pluimveeslachterijen zoeken laboratoria met behulp van de Poultryscan naar residuen van antibiotica. De resultaten hiervan zijn al enkele jaren in orde. De vleeskuikenhouders en de begeleidende dierenartsen letten scherp op de te hanteren wachttermijnen voor slachten. Ook de overheid verricht in het kader van het nationaal programma onderzoek naar de aanwezigheid van onder andere residuen en de resultaten hiervan waren in 2009 prima. NEPLUVI hecht veel waarde aan deze onderzoeken, waarvan een duidelijke preventieve werking uitgaat en die de voedselveiligheid en een ongestoorde afzet ten goede komen.

SELECTIEF EN CORRECT GEBRUIK VAN DIERGENEESMIDDELEN

Hoewel residuen van diergeneesmiddelen dus geen probleem vormen, wordt kritisch naar het gebruik van diergeneesmiddelen in de dierlijke productiesectoren, waaronder de vleeskuikenhouderij, gekeken. Dit wordt met name ingegeven door de toenemende resistentieproblematiek in de humane gezondheidszorg.

Het gebruik van antimicrobiële groeibevorderaars (AMGB's), ook AMGB's die in het kader van de resistentieproblematiek niet relevant zijn, is al enige tijd verboden. Deze AMGB's worden dan ook niet meer gebruikt. Dat is jammer, want het gebruik van enkele van dergelijke stoffen zou tot minder antibioticumgebruik en dus ook eerder tot vermindering van de resistentieproblematiek leiden. Dierlijke eiwitten zijn als grondstof voor pluimveevoeders niet meer toegestaan. Het is natuurlijk vreemd dat dierlijke eiwitten, die geen enkel risico opleveren voor de volksgezondheid of voor de diergezondheid en die wel zijn goedgekeurd voor humane consumptie, nog steeds verboden zijn. Het toelaten hiervan zou een positief effect hebben op de vertering van het kippenvoer en daarmee op de darmgezondheid. Het antibioticumgebruik zou daardoor kunnen verminderen en dat zou gunstig zijn met het oog op het beheersen van de resistentieproblematiek. De sector legt het signaal uit de samenleving niet naast zich neer. Er is sprake van een belangrijk zorgpunt en de sector neemt haar eigen verantwoordelijkheid.

NEPLUVI steunt deze aanpak en denkt hierover mee. In 2008 is een convenant met het ministerie van LNV gesloten en is de Task Force Antibiotica opgericht. De sector zet in op een selectief en correct gebruik van diergeneesmiddelen. ‘Selectief’ houdt in dat diergeneesmiddelen alleen worden gebruikt als ze echt nodig zijn en dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van eerste keuze-middelen, middelen die minder relevant zijn om te reserveren voor humaan gebruik. Een ‘correct’ gebruik betekent dat diergeneesmiddelen overeenkomstig de informatie op de bijsluiter worden toegepast. De selectieve en correcte aanpak moet leiden tot vermindering van de risico's door resistentieontwikkeling. Na het afsluiten van het convenant heeft de overheid de aandacht verschoven naar een vermindering van het antibioticumgebruik en zijn reductiedoelstellingen geformuleerd. Een grote vermindering van het gebruik van diergeneesmiddelen vraagt om meer structurele veranderingen in de sector. Er zal onderzoek moeten worden verricht naar de mogelijkheden voor structurele veranderingen en voor andere benaderingswijzen van de vleeskuikenhouderij en de pluimveegezondheid. Bestaande kennis kan worden gecombineerd, zoals het niet of alleen op basis van aanvullende informatie mengen van verschillende herkomsten broedeieren of kuikens, het geconditioneerd opvangen van kuikens tussen uitkomen en plaatsen op het vleeskuikenbedrijf, het gebruiken van een startflora in combinatie met zo goed mogelijk voer voor de betreffende leeftijd en omstandigheden.

Ook alternatieve houderijssystemen, waarbij al dan niet robuuste, langzamer groeiende rassen worden gebruikt die hoger worden gewaardeerd op dierenwelzijnsgebied, kunnen een gunstig effect hebben op het antibioticumgebruik. Tenslotte worden in de praktijk initiatieven ontplooid om koppels die zonder antibiotica worden grootgebracht financieel te belonen. Dit maakt het voor ondernemers extra aantrekkelijk te zoeken naar mogelijkheden om dat voor elkaar te krijgen.

MRSA EN ESBL

De pluimveeverwerkende industrie heeft via NEPLUVI bijgedragen aan onderzoek van het RIVM naar MRSA. Uit het onderzoek blijkt dat in een aantal gevallen MRSA bij slachthuispersoneel is aangetroffen. Het gaat om 5,6% van de onderzochte personen. Vooral bij het personeel dat met de levende dieren in aanraking komt, is de bacterie in de neus gevonden. Dit betekent overigens niet dat deze mensen ook drager worden; de bacterie kan vanzelf weer uit de neus verdwijnen. Er is niet onderzocht of de bacterie in (nagenoeg) alle gevallen weer verdwijnt als het contact met levend pluimvee stopt en ook is niet nagegaan hoe snel dat gaat. Veegerelateerde MRSA komt nagenoeg niet voor bij mensen die geen diercontact hebben.

De belangrijkste onderzoeksconclusie is dat levensmiddelen geen enkele of slechts een verwaarloosbare rol spelen bij de verspreiding van MRSA. Bij 7% van de onderzochte vleeskuikens werd MRSA in de keel aangetroffen. Het feit dat pluimvee-ESBL niet alleen bij de mens, maar ook bij pluimvee is aangetroffen, geeft reden tot zorg. Hoewel hierdoor geen direct voedselveiligheidseffect te verwachten is, onderstreept dit dat de resistentieproblematiek zich niet tot het domein van de volksgezondheid beperkt. Er is extra aanleiding tot zorg, omdat het genetisch materiaal dat de resistentie oplevert, kan worden uitgewisseld tussen bacteriën. Deze zorg stimuleert de behoefte aan een meer verantwoord (selectief en correct) gebruik van diergeneesmiddelen en aan een minder grote afhankelijkheid van diergeneesmiddelen. Door hier nadrukkelijk op in te zetten, moet het gebruik van diergeneesmiddelen afnemen.

SALMONELLA

Nederland behoort nadrukkelijk tot de koplopers in Europa als het gaat om de resultaten van salmonellabestrijding. Desondanks zijn in 2009 nog meer inspanningen verricht, mede vanwege de wijzigingen in de Europese regelgeving die op 1 januari 2010 ingaan en de wijzigingen die eind 2010 te verwachten zijn.

Salmonella java

Salmonella java is in 2009 nog steeds niet verklaard tot een probleem uit het verleden. Gezien de toekomstige wijzigingen in de regelgeving, wordt het voorkomen van S. java wel een steeds groter probleem. Hoewel de in Nederland voorkomende stam in het kader van voedselveiligheid niet van belang is, zullen als gevolg van de eisen in de regelgeving de bedrijfsmatige en daarmee de financiële gevolgen van besmettingen wel een groot probleem vormen. NEPLUVI neemt deel aan de werkgroep Salmonella java van het PPE en is groot voorstander van vergaande maatregelen tegen bedrijven die de besmetting nog steeds niet de baas zijn geworden. Bedrijven kunnen via het PPE deskundige hulp inroepen.

Aangekondigde wijzigingen in Europese regelgeving

Per 1 januari 2010 wijzigt de richtlijn microbiologische criteria. In dat kader wordt de afwezigheid van salmonella in 25 gram gehakt vlees en vleesbereidingen geëist, wat een aanscherping betekent. De Europese zoönoseverordening zal daarnaast eind 2010 de afwezigheid van salmonella in kip en kalkoen vereisen, maar dit moet nog verder worden uitgewerkt.

NEPLUVI pleit er bij de Europese Commissie voor om de regels alleen van toepassing te verklaren op de voor de volksgezondheid relevante Salmonella's, zoals S. enteritidis en S. typhimurium. Omdat op basis van de aangescherpte regelgeving de kans op recallties sterk toeneemt, wil NEPLUVI onderzoeken welke maatregelen kunnen worden genomen om deze recalls te voorkomen en nagaan welke afspraken nodig zijn om de schade te beperken en om partijen in de keten zekerheden te verschaffen.

Borst- versus nekvelonderzoek

In de EU-verordening met microbiologische criteria wordt voor de procescontroles voor pluimveeslachterijen nekvel als bemonsteringsmatrix voor het onderzoeken van vleeskuikens genoemd. In het Nederlandse plan van aanpak Salmonella (PVE) is voor borstvel gekozen. Het onderzoek in Nederland is uitgebreider dan de Europese regelgeving eist, maar de bemonsteringsplaats is dus net iets anders. Overleg met de VWA heeft er niet toe geleid dat het borstvelonderzoek ook wordt geaccepteerd in het kader van de EU-verordening. Slachterijen krijgen, hoewel ze uitgebreid onderzoek doen, toch een 'voldoet niet'-beoordeling op de VWA-website. Daarom is besloten een en ander aan te passen in de PPE-regelgeving. Bedrijven kunnen in dat kader ook nekvelmonsters laten onderzoeken, die vervolgens door het PPE worden geaccepteerd. Er zijn enkele slachterijen die er voor kiezen om naast het borstvelonderzoek ook enkele nekvelen aan een onderzoek te laten onderwerpen. Hiermee is aan deze discussie een einde gekomen.

CAMPYLOBACTER

Bij de mens worden frequent Campylobacter-besmettingen geconstateerd. De oorzaak wordt veelvuldig gezocht bij vlees en dan vooral bij kip. Campylobacter komt inderdaad veel bij kippen voor, met name in wat oudere populaties. NEPLUVI zet echter vraagtekens bij aannames van enkele onderzoeken, die concluderen dat de consumptie van kip meestal de oorzaak is van besmettingen bij de mens. Er lijkt in elk geval sprake van een flinke overschatting. NEPLUVI bestrijdt niet dat pluimvee de bron van Campylobacter-besmettingen kan zijn, maar er is in sommige onderzoeken geen grond voor de uitspraak dat (de consumptie van) kip de oorzaak is. Er moet worden onderzocht wat andere mogelijke infectieroutes zijn. Een voorbeeld van zo'n infectieroute kan oppervlaktewater zijn. Vleeskuikens worden met name aan het einde van de groeiperiode besmet. Deze besmettingen schijnen vooral door vliegen te worden binnengebracht. Het is erg belangrijk dat vangploegen bij het uitladen van een koppel hygiëne maatregelen perfect doorvoeren, mede vanwege de mogelijke overdracht van Campylobacter.

NEPLUVI heeft in 2008 met de minister van VWS afspraken gemaakt die zijn vastgelegd in een convenant. De overheid zal nader onderzoek doen naar de bijdrage van verschillende factoren, waaronder de consumptie van kip, aan het voorkomen van Campylobacter-problemen bij de mens. De sector zal monitoren in de vleeskuikenslachterijen om na te gaan of het besmettingsniveau in het eindproduct inderdaad het gehele jaar in alle deelnemende slachterijen laag is. Hogere aangetroffen waarden zullen, indien mogelijk, worden teruggebracht. Het onderzoek is op 1 januari 2009 van start gegaan.

Een nadere analyse van data door het RIVM, na de AI-uitbraak in 2003, levert sterke aanwijzingen op dat niet zozeer de consumptie van kip verantwoordelijk is voor (de daling van) Campylobacter-uitbraken, maar dat vooral een andere infectieroute een belangrijke rol speelt. Het is nog onduidelijk welke route dat zou kunnen zijn.

De door NEPLUVI georganiseerde monitoring op de slachterijen loopt door in 2010, maar de resultaten over 2009 laten zien dat het infectieniveau op kipfilet laag is. In enkele gevallen zijn hogere waarden gevonden en dan met name in de velmonsters. Er is nagegaan of in die gevallen maatregelen kunnen worden genomen om het niveau omlaag te brengen. Er zijn sterke aanwijzingen dat met name de plukstraat van groot belang is. Daarnaast lijken het watergebruik en de wijze van spoelen tijdens het slachtproces belangrijk. Campylobacter is gevoelig voor zowel koude als warmte. Het laatste aspect is vooral in de keuken van belang. De koelsystemen in de slachterij zouden in theorie een reductie kunnen opleveren. Hiervoor zijn echter geen duidelijke bewijzen gevonden. Omdat vooral vrieskoude effect kan hebben, kan de vraag worden gesteld of het gebruik van vrieskou in een deel van de koelstraat effectief is. Dit moet dan eerst nader worden onderzocht. ■

BESTRIJDINGSPLICHTIGE DIERZIEKTEN

In 2009 is de situatie ten aanzien van Aviaire Influenza (AI, vogelpest) in Europa redelijk rustig. Dat geldt niet voor NCD (pseudovogelpest). Bij duiven wordt in Europa regelmatig NCD vastgesteld. In 2009 worden ook uitbraken van enkele klassieke pluimveeziekten geconstateerd. Het betreft Salmonella gallinarum (S.g.) en Coryza ('acute snot') onder legpluimvee op de Veluwe. Deze pluimveeziekten zijn in Nederland niet meer aangifte- en bestrijdingsplichtig, maar kunnen wel ernstige schade opleveren en gevaarlijk zijn voor de gehele sector. Het PPE heeft besloten verplichtende maatregelen te nemen.

Rob Hengeveld:

„De economisch schade van een plotselinge uitbraak van dierziekten kan beheersbaar blijven als ook in ‘rustige tijden’ voldoende aandacht wordt geschonken aan het maken van sluitende afspraken met overheden en bijvoorbeeld ook met vakbonden hoe moet worden gehandeld als een degelijke calamiteit zich voordoet.”

AVIAIRE INFLUENZA

Aviaire influenza (AI, vogelpest) is aangifteplichtig. Voor enkele varianten geldt ook een bestrijdingsplicht. AI blijft ook in 2009 van belang. Wereldwijd vinden uitbraken plaats, onder andere van hoogpathogene AI (HPAI). Ook in Europa is het niet helemaal rustig en wordt laagpathogene AI (LPAI) aangetroffen. Daarnaast zijn er de niet-bestrijdingsplichtige varianten waarover de sector zich zorgen maakt. Hoewel de door deze laatste groep AI-varianten veroorzaakte schade in de vorm van uitval laag is, kan deze een grote negatieve invloed hebben op de bedrijfsresultaten. Bovendien kan het virus muteren, waardoor de schade toeneemt en de variant zelfs bestrijdingsplichtig wordt.

Het is in het cao-overleg met de vakbonden niet gelukt om afspraken te maken over een maatregelenpakket in geval van een nieuwe ernstige uitbraak van AI. Bedrijven zullen dus hun eigen plannen moeten maken. Eén van de gevolgen lijkt te zijn dat enkele bedrijven terughoudend zijn met het in vaste dienst nemen van personeel.

NCD

In Nederland wordt gevaccineerd tegen New Castle Disease (NCD) of pseudovogelpest en vindt op basis van bloedonderzoek controle plaats op de beschermingsgraad. In 2009 is er sprake geweest van NCD onder gehouden duiven. Bij andere vogelpopulaties is er een voortdurende dreiging van NCD. Dankzij het vaccinatieprogramma zijn er gelukkig nauwelijks (export)problemen, die worden veroorzaakt door deze aangifte- en bestrijdingsplichtige, besmettelijke dierziekte.

CORYZA EN SALMONELLA GALLINARUM

De uitbraak van de klassieke vogelziekten Salmonella gallinarum en Coryza (acute snot) op pluimveebedrijven is zorgelijk. Niet alleen omdat deze bacteriële infectieziekten schade op pluimveebedrijven kunnen veroorzaken, maar ook vanwege het feit dat de hygiëne op de bedrijven kennelijk te wensen over laat. Daarnaast maakt de Europese regelgeving geen onderscheid tussen de verschillende salmonella's. Ook salmonella's die alleen voor vogels gevaarlijk zijn, kunnen de pluimveeverwerkende industrie problemen opleveren. NEPLUVI steunt een harde aanpak vanuit het PPE om dit probleem het hoofd te bieden. ■

WERELDHANDEL

NEPLUVI spant zich enerzijds in om exportmarkten te openen en exportbelemmeringen te voorkomen of ongedaan te maken en anderzijds om importen die niet aan de EU-standaarden voor de productie voldoen te voorkomen. De export naar Rusland vroeg in 2009 om extra aandacht vanwege de Russische eisen met betrekking tot de export van (pluimvee)vlees. Hieraan is in productschapverband aandacht gegeven teneinde deze exportmarkt te behouden.

Om eerlijke concurrentie tussen Nederlandse/Europese producenten en producenten in derde landen te waarborgen, moeten de eisen die aan producten uit derde landen worden gesteld, inclusief de voortbrenging ervan (zoals gebruik diermeel en GGO's), gelijk zijn aan de eisen die in EU-verband worden gesteld. In 2009 zijn enkele effecten van de internationale kredietcrisis voelbaar.

EXPORTBEVORDERING

Het Nederlandse bedrijfsleven wil pluimveevlees kunnen exporteren naar landen, die hierom vragen. Zeker als aan de eisen, zoals die ook in die landen zelf worden gesteld, kan worden voldaan. Landen die producten op de Europese markt mogen brengen, moeten hun grenzen ook openstellen voor producten uit Europa. NEPLUVI vraagt aandacht voor de export naar landen als China en Japan. Voor de lange termijn wordt nagegaan op welke potentiële exportmarkten extra inzet is gewenst.

LEVEL PLAYING FIELD

NEPLUVI blijft het belang van gelijke voorwaarden voor derde landen wat betreft productieomstandigheden benadrukken. Als het in de EU verboden is bepaalde grondstoffen voor pluimveevoer te gebruiken (diermeel en GGO's), dan moet dit ook gelden voor de productie van pluimveevlees dat naar de EU wordt geëxporteerd. Dierenwelzijneisen waaraan binnen de EU moet worden voldaan, dienen ook te gelden voor de productie van pluimveevlees dat wordt geïmporteerd. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om huisvestingseisen, zoals de oppervlakenormen die in 2010 in het kader van de welzijnsrichtlijn vleeskuikens zullen gelden.

KREDIETCRISIS

In 2009 zijn de gevolgen van de kredietcrisis voelbaar geweest. De effecten zijn beperkt gebleven. Er waren wel problemen met kredietverzekeringen voor exporten naar enkele bestemmingen, waardoor deze exporten stagneerden. De kredietcrisis heeft geen groot nadelig effect gehad op de verkoop van pluimveevlees in het algemeen, maar had wel negatieve gevolgen voor de pensioenen van medewerkers in de pluimveeverwerkende industrie (zie hoofdstuk 1). ■

Gert-Jan Tomassen:

„Pluimvee spreidt zijn vleugels uit over de hele wereld. Dit levert kansen op, maar er gaat ook een bedreiging van uit. Vooral China kan zich in korte tijd snel verder ontwikkelen tot een wereldspeler. Door het vastleggen van quota kunnen de effecten op de interne markt wat worden beperkt. De onderhandelingen daarover zijn daarom zeer belangrijk voor de sector.“

CONTROLE, KEURING EN CERTIFICERING

Wytze van der Meer:

„Goede controle, keuring en exportcertificering zijn voor de pluimveesector als exporterende sector van wezenlijk belang en staan dan ook buiten kijf. Als het echter gaat om de efficiënte inzet is, na jaren discussie van NEPLUVI met de VWA, in 2009 het programma ‘Vermindering regeldruk’ gestart. De gedane beloftes van het nieuwe VWA hebben veel verwachtingen geschapt, waarvan sommige met de juiste inzet al op korte termijn kunnen worden gerealiseerd.”

De belangen van de overheid en het bedrijfsleven sluiten grotendeels op elkaar aan als het gaat om garanties die moeten worden afgegeven. De overheid wil garanties in het kader van haar verantwoordelijkheid voor de volksgezondheid en het bedrijfsleven wil de garantie voor haar afnemers en hun klanten. Deze garanties gaan op voor individuele bedrijven en zeker ook voor bedrijven die zijn verenigd in een overkoepelende organisatie. Binnen NEPLUVI verenigde bedrijven willen geen concurrentie op het al dan niet voldoen aan de wettelijk verplichte basisvoorwaarden. Zowel overheid als bedrijfsleven hebben er groot belang bij dat de voedselveiligheid aan de gestelde normen voldoet. Voor het bedrijfsleven is het wel belangrijk dat dit zo kostenefficiënt mogelijk gebeurt. Ook voor andere onderwerpen, zoals minimeisen op het gebied van dierenwelzijn, handelsnormen, arbeidsomstandigheden en milieuregeling, is er een gemeenschappelijk belang voor wat betreft het voldoen aan basiseisen.

VWA-TARIEVEN

In het kader van de kostenbeheersing heeft NEPLUVI afspraken met de overheid gemaakt over maximale tariefstijgingen voor de diensten van de VWA op pluimveeslachterijen. De in 2008 in rekening gebrachte tarieven waren echter hoger dan volgens die afspraken zou mogen. De minister wilde haar afspraken nakomen. Daarom heeft de VWA de teveel in rekening gebrachte tarieven in 2009 gecorrigeerd. Ook de tarieven begin 2009 waren hoger dan afgesproken en ook dit is overeenkomstig de afspraken gecorrigeerd.

Vervolgens was er wel sprake van een tariefverhoging per 1 juli 2009. Deze verhoging ging in na de periode waarover de afspraken waren gemaakt en was met 18% bijzonder hoog, zeker na een indexering van 4,55% per 1 januari 2009. Dit percentage was veel hoger dan de jaarlijkse 5%, die voor de hieraan voorafgaande periode op basis van de gemaakte afspraken gold. Bovendien werd nog eens een verhoging van meer dan 20% per 1 januari 2010 aangekondigd. Kortom, er was sprake van extreme tariefverhogingen.

De tarieven, die vergeleken met de tarieven in de ons omringende landen al extreem hoog waren, zijn nog hoger geworden. Door de tariefstijgingen maakt NEPLUVI zich ernstig zorgen over de efficiëntie binnen de VWA. Volgens NEPLUVI zijn de kosten extreem toegenomen, terwijl de flexibiliteit in 2009 nauwelijks is verbeterd. Het is overigens bijzonder ongebruikelijk dat een overheidsdienst alle kosten van toezichtstaken moet doorberekenen aan de betreffende sector. NEPLUVI maakt zich sterk dat de politiek zich hierover buigt.

PLANNINGSKADER VWA

De pluimveeverwerkende industrie vraagt meer flexibiliteit van de VWA en wil daarover graag afspraken maken. Aan de ene kant is het toezicht op de pluimveeslachterijen zeer stabiel en lang vooruit te plannen, aan de andere kant is het soms noodzakelijk om te kunnen reageren op onverwachte tegenvallers die ervoor zorgen dat het slachten uitloopt. Dit vraagt om flexibiliteit. Het ontbreken van deze flexibiliteit kan het welzijn van de vleeskuikens in gevaar brengen, bijvoorbeeld als er te veel tijd zit tussen lossen en daadwerkelijk slachten. Dit punt wordt verder uitgewerkt.

AUTOMATISERING

In principe zou automatisering ervoor moeten zorgen dat enkele zaken kostenefficiënter kunnen worden uitgevoerd. Onder de titel 'CLIENT export' is de overheid daarom met een groot automatiseringsproject gestart. Ook het pluimveeverwerkend bedrijfsleven participeert in dit project, dat moet zorgen voor kostenverlaging en efficiency. Er zijn diverse knelpunten geformuleerd die moeten worden opgelost om het project succesvol te maken. Ook op andere gebieden kunnen diverse zaken geautomatiseerd en landelijk geüniformeerd worden. Zeker voor handelaren in slachtpluimvee, die in hun werk met meerdere regio's te maken hebben, is uniformiteit gewenst. NEPLUVI bespreekt deze zaken met de betreffende uitvoerende dienst.

CPE-CONTROLE OP HANDELSNORMEN

Het CPE controleert de handelsnormen. Het is van belang dat deze controle op een efficiënte manier plaatsvindt. Met het oog op efficiëntie en kostenbeheersing is NEPLUVI geen voorstander van een extra controledienst. Omdat de overheid het CPE als controledienst heeft aangewezen, is met deze dienst overleg gestart om de controles zo (kosten)efficiënt te laten plaatsvinden. Het CPE heeft onderzocht of ook op analysekosten kan worden bespaard. Er is een aanzienlijke kostenbesparing gerealiseerd bij de controle op watergehalte. Deze controle is ondergebracht bij het laboratorium, dat dit onderzoek ook verricht namens de Belgische overheid. ■

SAMENWERKING

NEPLUVI werkt op zeer veel gebieden samen met andere organisaties. In de eerste plaats met andere organisaties in de totale productieketen voor pluimveevlees. In de tweede plaats met verschillende ministeries en hun uitvoerende diensten. Daarnaast zijn er contacten met andere belangrijke organisaties die betrokken zijn bij de pluimveevleesproductie, bijvoorbeeld als het gaat om de acceptatie van productiewijzen.

Huib van de Vecht:

„Door open te staan voor elkaars problematiek kan samenwerking voor beide partijen vruchten afwerpen. Door bijvoorbeeld met de overheid samen te werken op het gebied van vermindering van antibioticumgebruik kunnen enerzijds de overheidsdoelstellingen worden gehaald, anderzijds kan een economisch goed en maatschappelijk geaccepteerd concept worden ontwikkeld, waarmee de sector uit de voeten kan.”

OVERHEID

Er zijn goede contacten met diverse ministeries. In veel gevallen zijn er gemeenschappelijke belangen en de overheid neemt, bijvoorbeeld in het kader van de ontwikkeling van Brusselse regelgeving, graag kennis van de standpunten van het bedrijfsleven. Als de overheid bepaalde productiemethoden wil stimuleren, dan zal het bedrijfsleven kritisch kijken naar de haalbaarheid en de gevolgen voor de concurrentiepositie. Anderzijds is het gewenst dat de keuzemogelijkheden van consumenten overeenkomen met hun wensen. Zolang ondernemers en consumenten een vrije keuze hebben, vormt het stimuleren van dergelijke ontwikkelingen geen enkel probleem. NEPLUVI zal deze ontwikkelingen dan steunen. De samenwerking met overheid en NGO's in het kader van de Marktontwikkeling verduurzaming dierlijke producten (tussensegment) is hiervan een goed voorbeeld.

PRODUCTSCHAP PLUIMVEE EN EIEREN

Binnen het PPE werken verschillende partijen in de pluimveevleesketen samen en worden ontwikkelingen en onderzoeken gestimuleerd. De pluimveesector vindt het belangrijk om een aantal zaken in productschapverband te regelen. Duidelijke voorbeelden hiervan zijn de besluitvorming met betrekking tot de besteding van gelden voor onderzoek én de financiering van reclame. Ook in het kader van belangenbehartiging namens de sector wordt waar mogelijk intensief met het PPE samengewerkt.

DIERENBESCHERMING

NEPLUVI ondersteunt ontwikkelingen zoals het Beter Leven-kenmerk van harte. Dit kenmerk helpt consumenten bij hun vrijwillige keuze voor een product. Volgens NEPLUVI is er sprake van een positieve ontwikkeling in de richting die de Dierenbescherming wenst en die het bedrijfsleven kan invullen. Dat wil niet zeggen dat NEPLUVI en de Dierenbescherming altijd op één lijn zitten. De Dierenbescherming vult als het ware maar één kleur van het totale palet voor de pluimveevleesproductie in. NEPLUVI is het niet altijd eens met gevallen, waarbij de Dierenbescherming bepaalde zaken bij wet geregeld wil hebben. Als dergelijke regelgeving veel kosten met zich meebrengt en niet geldt voor andere partijen die op dezelfde markt opereren, dan wordt de concurrentiepositie van de Nederlandse sector ondermijnd.

OVERIGE ORGANISATIES

Er is overleg met diverse andere organisaties die direct of indirect betrokken zijn bij de pluimveevleesproductie. Overlegpartners zijn Wageningen Universiteit en Researchcentrum en de daaraan verbonden onderzoeksinstituten zoals ASG, RIKILT en het Centraal Veterinair Instituut, de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht, de GD, de KNMvD, de NEVEDI en de COV. Ook wordt via AWWN en VNO-NCW samengewerkt met andere werkgevers om de belangen van de pluimveeverwerkende industrie te behartigen. Internationaal is NEPLUVI vertegenwoordigd in de Europese overkoepelende organisatie a.v.e.c. en lid van de International Poultry Council (IPC). ■

BESTUUR

Het bestuur van NEPLUVI bestaat per 31 december 2009 uit de volgende leden:

B.J. Odink voorzitter

P. Poortinga vicevoorzitter

H.R. Benedictus secretaris

G.F. van den Bor penningmeester

J.E. Eskes

R. Hengeveld

G.J. Tomassen

W.K.T. van der Meer

H.J. van de Vecht

SECRETARIAAT

Het secretariaat van NEPLUVI bestond per 31 december 2009 uit de volgende medewerkers:

Jan Odink voorzitter

Peter Vesseur algemeen secretaris

Heleanne ten Berg-Trip beleidsmedewerker

Maarten Moes tijdelijk beleidsmedewerker

Carla Besselink secretaresse

LIJST VAN AFKORTINGEN

ADV	arbeidsduurverkortung
AI	aviaire influenza
AMGB	antimicrobiële groeibevorderaar
ARBO	arbeidsomstandigheden
ASG	Animal Science Group Wageningen UR
a.v.e.c.	Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the European Countries
cao	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CNV	Christelijk Nationaal Vakverbond
COV	Centrale Organisatie voor de Vleessector
CPE	Stichting Controlebureau voor pluimvee, eieren en eiprodukten
EC	Europese Commissie
EEP	Energie Efficiency Plan
EFSA	European Food Safety Authority
ESBL	Extended Spectrum Beta Lactamase
EU	Europese Unie
GGO	genetische gemodificeerde organismen
IPPC	Integrated Prevention and Pollution Control
KNMvD	Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde
LNV	ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
MJA	Meerjarenspraak Energie-efficiëntie
MJP	Meer Jaren Plan
MRSA	Methicilline Resistente Staphylococcus aureus
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NGO	Niet-Gouvernementele Organisatie
PPE	Productschap Pluimvee en Eieren
PVE	Productschappen Vee, Vlees en Eieren
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RSI	Repetitive Strain Injury
VWS	ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
VWA	Voedsel en Waren Autoriteit

Colofon

Redactie	Secretariaat NEPLUVI
Eindredactie	Wim Busser/Bart Manders
Traffic	Nienke Jansen
Productie	Busser&tenHove Communicatie, Elst
Vormgeving	Stefan Kraaijenhagen - Zaza, IJsselstein
Productfoto's	www.kiprecepten.nl
Foto's bestuur	Ger Thijssen
Drukwerkcoördinatie	Drukwerk Unlimited

NEPLUVI

Kokermolen 11

3994 DG Houten

Postbus 331

3990 GC Houten

Telefoon 030 6355252

Fax 030 6571114

info@nepluvi.nl

www.nepluvi.nl

